GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŨ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 69. *Mercurĭ, Joi 28 Martie (9 Aprilie)* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Aprilie st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **9 francĭ** ⎫
„ şése „ **18** „ ⎬ în aurŭ séu în hârtiă cu adausulŭ agiului.
„ unŭ anŭ **36** „ ⎭

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“

Cuvinte şi fapte.

Braşovŭ, 27 Martie 1885.

I.

Organulŭ principalŭ alŭ Saşilorŭ din Transilvania, după ce ni-a făcutŭ în vr'o doui numerĭ o bogată, dar totŭ-odată şi alésă colecţiune de enunţărĭ şi de espectoraţiunĭ din foile maghiare oficióse, semioficióse şi oposiţionale, aduce unŭ articulŭ de fondŭ sub titlulŭ de susŭ în numĕrulŭ sĕu dela 4 Aprilie, care articulŭ din causa importanţei lui îlŭ reproducemŭ în traducere. Eată'lŭ:

„Când óre va vesti sunetulŭ clopotelorŭ în ḑiua de Pascĭ tuturorŭ cetăţenilorŭ acestei ţĕrĭ, fără deosebire de naţionalitate, cetăţenilorŭ maghiarĭ ca şi nemaghiarĭ, învierea din nóptea maniei de domniă şi de apĕsare?

„Furtuna cea furiósă şi vĕjeitóre, ce a provocat'o legitima apĕrare a adunării comitatense din Sibiu şi Bistriţa-Năsĕudŭ în contra importunelorŭ reuniunĭ de maghiarisare, ne arată destulŭ de lămuritŭ, că timpulŭ acestei învierĭ interne este într'unŭ viitorŭ depărtatŭ. Cetitorii noştri au avutŭ ocasiune a se convinge din vocile ḑiaristicei maghiare, ce noi le-amŭ comunicatŭ, despre straniile erupţiunĭ de furiă. Adversarii noştri publiciştĭ nicĭ nu se încércă măcarŭ a da o esplicare obiectivă şi liniştită. Colegii noştri maghiarĭ, fără deosebire, de scriu în limba maghiară séu germană, se ferescŭ de bogatulŭ materialŭ de fapte grămăditŭ în adresa adunării comitatense din Sibiu.

„Tufişulŭ de vorbe, ce a crescutŭ atâtŭ de buiacŭ în pădurea ḑiaristicei maghiare din causa resoluţiunii comitatului Sibiiului, dovedesce din destulŭ, că o discuţiune este absolutŭ cu neputinţă. Dacă noi ne plângemŭ de maghiarisare, colegii noştri maghiarĭ vorbescŭ de ură asupra maghiarismului. Décă citămŭ f a p t e, ei le ignoréză şi lanséză discuţiunea pe terenulŭ declamaţiunii góle. Ei nu caută sĕ vaḑă, dacă f a p t e l e comunicate în adresa comitatului sibianŭ suntŭ adevĕrate şi — dĕcă nu — pentru ce nu suntŭ adevĕrate. Este óre corectŭ, că directorulŭ silvanalŭ din Cluşiu Girsik, a provocatŭ pe amploiaţii silvanalĭ de sub direcţiunea sa sĕ-şi maghiariseze numele? Suntŭ corecte disposiţiunile citate din statutele reuniunilorŭ de cultură maghiară, în urma cărora naţionalităţile nemaghiare suntŭ obiectulŭ activităţii acestorŭ reuniunĭ? Fraţii noştri maghiarĭ socotescŭ tóte întrebările acestea de nedemne de rĕspunsŭ. Ei négă tendinţele de maghiarisare faţă cu tóte faptele acestea şi ne [illegible] le minciună. Asta este firesce lucrulŭ celŭ mai comodŭ, dară nu duce la nici o înţelegere. [illegible] înaltă cu frasele lorŭ totŭ mai tare turnulŭ Babilonului, cu care popórele acestei ţĕrĭ totŭ [illegible] puţinŭ se potŭ înţelege.

„La acésta se mai adauge pasiunea ridicată la potenţa cea mai înaltă a adversarilorŭ noştri publiciştĭ, care pasiune are sĕ copere lipsa de obiectivitate şi în sine este neadevĕrată. Décă esaminămŭ mai cu temeiu causele acestorŭ erupţiunĭ, atuncĭ nu ne vomŭ puté ferĭ de impresiunea, că acéstă pasiune nu este veritabilă, ci artificială şi că séměnă fórte tare cu patosulŭ teatralŭ.

„Noi celŭ puţinŭ nu putemŭ admite, că colegii nostri maghiarĭ au perdutŭ cu desĕvêrşire sêmţĕmêntulŭ pentru dreptŭ şi nedreptŭ. Ei, cari au unŭ sêmţŭ atâtŭ de finŭ pentru cea mai mică nedreptate, ce li se face, trebue sĕ fiă tocma aşa în stare de a se pune în posiţiunea cetăţenilorŭ nemaghiarĭ ai acestei ţĕrĭ şi a puté înţelege simţirile lorŭ. Sĕ admitemŭ, că s'ar forma o reuniune de cultură germană séu română cu espresa tendinţă de a întemeia institute germane séu române pentru crescerea copiilorŭ micĭ în Checichemetŭ, în Odorheiulŭ-sĕcuiescŭ séu în Sepsi-Sângiorgiu, pentru ca sĕ créscă pe poporaţiunea maghiară de acolo în spiritŭ germanŭ séu românŭ şi sĕ lăţéscă limba germană séu română, atuncĭ concetăţeii noştri maghiarĭ de sigurŭ arŭ însoţi astfelŭ de cutezare cu unŭ strigătŭ tare de indignaţiune. Şi indignaţiunea, ce în casulŭ de faţă ar fi de sigurŭ neartificială, ar cresce şi mai tare, décă o astfelŭ de „reuniune de cultură“ germană séu română întreprinḑĕtóre ar avé obrazulŭ, ca sĕ se adreseze la representanţa oraşului Checichemetŭ, Odorheiulŭ-sĕcuiescŭ séu Sepsi-Sângiorgiu cu provocarea sĕ o sprijinéscă cu contribuirĭ bănescĭ şi prin câştigarea de membri. Representanţa Checichemetului, a Odorheiului-sĕcuescŭ séu a Sepsi-Sângiorgiului de asemenea nu s'ar mai gândi nicĭ unŭ momentŭ, ca sĕ rĕspingă după cuviinţă o astfelŭ de pretensiune şi sĕ trimétă acasă pe inoportuna „reuniune de cultură“ germană séu română dându'i unŭ rĕspunsŭ cu córne şi cu dinţĭ. Naţiunea germană séu română n'ar avé în asemenea casŭ nicĭ măcarŭ dreptulŭ de a privi într'unŭ refusŭ ca acesta o „espresiune a urei“ în contra germanismului séu romănismului, unŭ „atentatŭ“ séu „poftă de sumuţarĭ“. Arŭ fi o simplă apĕrare legitimă a maghiarismului în contra unei provocărĭ impertinente şi respingerea aceleia n'arŭ fi d'a se esplica ca „ură“ în contra altei naţiunĭ, ci ca iubire cătră naţionalitatea proprie. Şi óre n'ar fi aşa dacă Germanii şi Românii s'arŭ afla faţă cu o „reuniune de cultură maghiară,“ în aceiaşĭ posiţiune ce amŭ presupus'o mai susŭ pentru Maghiarĭ? Germanii şi Românii sĕ n'aibă óre dreptulŭ de a se apĕra în contra pretensiunii unei „reuniunĭ de cultură maghiară“ de a da ajutorŭ la înfiinţarea de grădini de copii şi şcóle maghiare pentru copii lorŭ germanĭ séu românĭ? Comitŭ ei óre unŭ atentatŭ în contra naţionalităţii maghiare şi o urmărescŭ ei, décă refusă ajutorulŭ pretinsŭ? Nu credemŭ, că concetăţenii noştri maghiarĭ nu-şĭ vorŭ fi pusŭ acéstă întrebare şi că *n'arŭ putea rĕspunde obiectivŭ* la dênsa.

De aceea pasiunea cea mare, ce Ungurii o manifestéză din causa refusului cu care întêmpinămŭ pretensiunile „reuniunii de cultură maghiară“, nu apare ca *veritabilă,* ci ca *afectată, artificială.* Ea a pututŭ fi calculată numai pentru intimidarea Nemaghiarilorŭ. Dér firesce că nu şi-a ajunsŭ scopulŭ, căcĭ l'a greşitŭ.

Procesulŭ din Deva.

Deva, 6 Aprilie 1885.

Stimate Dle Redactorŭ! Sciţĭ că Românii din comitatulŭ Huniădórei, ingrijiţĭ şi indignaţĭ până în sufletŭ de tendinţele p r o i e c t u l u i d e l e g e r e l a t i v ŭ l a i n s t r u c ţ i u n e a l i[illegible] i m a g h i a r e î n [illegible]ó l e l e m e d i e, la 10 M[illegible] 3 st. n. [illegible] conferinţă imposantă, ţinută în Deva, şi într'unŭ glasŭ **au protestatŭ înaintea lumei** contra acelui proiectŭ de lege.

Era lucru prea firescŭ, ca cei dela putere sĕ-şĭ iésă din sărite, aflândŭ resultatulŭ şi decursulŭ acelei conferenţe, ér ḑiarele maghiare păreau c'au turbatŭ aşa că întréga opiniune publică maghiară, cu puţină escepţiune fŭ agitată contra vorbitorilorŭ din acea conferinţă. Alarma dată de ḑiarele maghiare avŭ resultatulŭ acela, că procurorulŭ reg. din Deva s'a simţitŭ obligatŭ a face arĕtare şi a cere investigarea faimelorŭ, despre cari însuşĭ scia că suntŭ ridicule şi nefundate.

S'a începutŭ cercetarea. S'au ascultatŭ mai mulţĭ martorĭ şi dreptŭ mângăiere pentru ḑiarele ce făceau larmă, judele instructorŭ a decisŭ a trage în cercetare specială pe doi bărbaţĭ destinşĭ: Dlŭ Ioanŭ P a p i u, preşedintele acelei conferinţe, şi Dlŭ Dr. A v r a m ŭ T i n c u, alŭ doilea oratorŭ.

Onorabilulŭ publicŭ cetitorŭ scie deja, din comunicările precedente, că tribunalulŭ reg. din Deva a aprobatŭ decisulŭ judelui instructorŭ şi că, după sĕvĕrşirea investigaţiunei, tribunalulŭ a redicatŭ a c u s a ţ i u n e contra ambilorŭ domnĭ susnumiţĭ pentru delictŭ de agitaţiune. In urma apelului subşternutŭ la tabla reg. Dlŭ I o a n ŭ P a p i u a fostŭ absolvitŭ, pe când acusa ridicată contra Dlui Dr. A. Tincu, respective punerea sa în stare de acusare, s'a aprobatŭ. Curtea supremă a respinsŭ apelulŭ Dlui Dr. A. Tincu din motivulŭ, că contra celorŭ două decisiunĭ egale nu este locŭ de apelŭ, — va sĕ ḑică nu din motive meritorie. On. publicŭ cunósce şi actulŭ de acusaţiune, care s'a publicatŭ în Nr. 116 din 1883 alŭ acestui ḑiarŭ.

Ridicându-se actulŭ de acusaţiune la valóre de dreptŭ, încâtŭ privesce pe Dl Dr. Avr. Tincu, Tribunalulŭ reg. din Deva, a stabilitŭ pertractarea finală pe ḑiua de 20 Aprilie 1885 st. n. Pentru ca onorabilulŭ publicŭ sĕ pótă înţelege mai bine decursulŭ şi resultatulŭ acelei pertractărĭ finale — despre care vomŭ raporta la timpulŭ sĕu, — 'mĭ iau voiă a da publicităţii actele mai însemnate din acelŭ procesŭ şi anumitŭ: Motivele de recursŭ a lui I o a n P a p i u contra decisului pentru introducerea cercetării speciale, semnatŭ de fericitulŭ advocatŭ George Secula. Motivele apelului contra decisului pentru punerea in stare de acusaţiune, în urma cărui recursŭ Dlŭ Ioane Papiu a fostŭ absolvitŭ, e semnatŭ de Dlŭ advocatu F. Hosszu Longinŭ. Vorŭ urma apoi vorbirea ce a ţinut'o Dlŭ Ioane Papiu, apoi vorbirea ce a ţinut'o Dlŭ Dr. Avram Tincu.

SCIRILE ḌILEI.

Pe mâne, Joi la 2 óre p. m. suntŭ conchemaţĭ toţĭ preoţii şi institutorii clericĭ din protopopiatele I şi II ale Braşovului la o conferinţă în sala gimnasului românŭ de aicĭ. Obiectulŭ desbaterilorŭ vorŭ fi statutele proiectatei reuniunĭ de reciprocă ajutorare a preoţilorŭ din ţéra Bârsei.

—0—

Domnulŭ George Dima a primitŭ — precum cetimŭ în »Sieb.-deutsch. Tageblatt« — postulŭ de dirigentŭ coralŭ alŭ reuniunei Sibiiene de cântărĭ „Hermanstädter Männergesangverein.“

—0—

»Timişiana,“ noulŭ institulŭ românŭ de creditŭ şi economii din Timişóra, precum se spune, la 1 Maiu va începe a funcţioná.

—0—

»Pester Lloyd« primesce din Bucurescĭ o corespondenţă, care se ocupă cu stările din Dobrogea. Care sĕ fie causa emigrărei locuitorilorŭ dobrogenĭ? Ca motivŭ principalŭ alŭ nemulţămirei locuitorilorŭ mai vechĭ ai Dobrogei cu stăpânirea română se socotesce în timpulŭ mai nou »apăsarea dărilorŭ şi arbitriulŭ autorităţilorŭ române la regularea raporturilorŭ de proprietăţĭ«.... Unde dreptulŭ de posesiune alŭ emigraţilorŭ mai vechĭ nu s'a [illegible] dovedi de ajunsŭ, statulŭ a lua[illegible] de-odată [illegible] alteorĭ acelaşĭ pămêntŭ a fostŭ [illegible]

N — ártele, ce se nascŭ între emigraţĭ şi pĕstorii românĭ ardelenĭ, ce inundă Dobrogea, autorităţile române ţinŭ acestora parte. Numai agenţĭ lipsescŭ, că s'ar puté da ansă la o emigrare a maselorŭ, care sĕ fie în detrimentulŭ populaţiunei şi producţiunei Dobrogei. — Aşa »Pester Lloyd« se scaldă în aceeaşĭ apă cu „Bukarester Tagblatt“, care mai ḑilele trecute descria cu culorĭ fórte urâte starea Dobrogei. Totŭ Românii ardelenĭ suntŭ causa emigrării din Dobrogea!

—0—

Ni se comunică din Caransebeşŭ, că elevii institutului românŭ teologicŭ-pedagogicŭ de acolo suntŭ tractaţĭ în modŭ necuviinciosŭ de unii profesorĭ, adresându-li-se espresiunĭ nedemne. Tristŭ lucru, dacă astfelŭ se propagă buna cuviinţă şi morala.

—0—

»Timişiana« se chiamă unŭ nou ḑiarŭ românescŭ ce a apărutŭ deodată cu ḑiua învierii; e fóiă pentru trebuinţele poporului românŭ şi ese în fiecare Dumineca. Îi urămŭ viaţă.

—0—

Lui »Pester Lloyd« i se scrie din Viena: »După Durand primadonna **Teodorini** e cea mai vestită cântăréţă a Italiei; dar nu e italiană, ci română. A cântatŭ mai ântêiŭ în Milan la teatru Val Verne şi 'nainte cu cincĭ anĭ trecŭ la Scala, cântândŭ ântêia óră în loculŭ polonesei Reske, care se răguşise, aşa că directorulŭ se afla în mare perplesitate cui sĕ dea rolulŭ polonesei. Cântă apoi la tóte teatrele mai marĭ ale Italiei cu strălucitŭ succesŭ; încântă vreme de unŭ anŭ America sudică şi 'n sfêrşitŭ fù în decursulŭ a trei sesonurĭ favorita Madridului — ceea ce nu însémnă puţinŭ, teatrulŭ Madridului fiindŭ celŭ mai periculosŭ pe faţa pământului şi publiculŭ dispusŭ sĕ fluere pe celebrităţĭ, căcĭ elŭ are cu atâtŭ mai marĭ pretensiunĭ, cu câtŭ pricepe mai puţinŭ séu de locŭ musica. După nefericita séră, în care Teodorini căḑù pe şcenă în urma unui atacŭ de nervĭ, Regina, venindŭ la ea şi găsindŭ **plaza del oriente** plină de echipage — cetăţenii veniau sĕ se informeze de starea ei — 'i-a ḑisŭ: »Poţĭ fi mulţămită, căcĭ nicĭ când am fostŭ eu bolnavă, nu a venitŭ atâta lume la palatulŭ regalŭ«... Ce privesce persóna ei, e fórte vióiă şi négră cu unŭ chipŭ de totŭ spaniolŭ; semĕnă puţinŭ cu principesa Metternich; face mare toaletă şi trăeşce fórte elegantŭ. Ca cântăréţă se destinge prin deosebită pricepere şi minunată technică.«

—0—

Din Alba Iulia ni se scrie, că casierulŭ perceptoratului de acolo d. Incze se órtă aspru şi brutalŭ cu ómenii, carĭ au afacerĭ în acelŭ oficiu. Arŭ fi bine sĕ 'şĭ schimbe purtarea, căcĭ brutalitatea nu 'i face nicĭ o cinste.

—0—

Corulŭ mixtŭ din Orăştiă, cunoscutŭ publicului românŭ încă din véra trecută, va ţiné alŭ treilea concertŭ dela înfiinţarea sa în Dumineca Tomii.

—0—

Cetimŭ în fóia vĕduvă de redactorŭ următórea curiositate: »La votisările din casa magnaţilorŭ, prin carĭ s'a decisŭ sórtea proiectului de lege despre reforma acelei case, archiereii românĭ de ambele confesiunĭ, cum şi archierei sêrbĭ au votatŭ pre lângă guvernŭ; prin acésta au documentatŭ şi dênşii, că se alătură partidei guvernamentale, va sĕ ḑică au sancţionatŭ cu toţii programa nóstră. Constatămŭ acestŭ faptŭ ca dovadă, că direcţiunea nóstră ocupă totŭ mai multŭ terenŭ (în lună.. Red. Gaz.) cu tóte afurisăniile ‚Tribunei‹ şi cu tóte turburările »Gazetei.«

—0—

D-lŭ C. A. Rossetti, decanulŭ presei din România, face cunoscutŭ cetitorilorŭ »Românului,« în Nr. de Pascĭ, că „slăbitŭ fórte de bólă, şi negreşitŭ de vêrstă,« se vede silitŭ a se retrage dela direcţiunea atâtŭ politică câtŭ şi materială a ḑiarului, care se pune acuma sub directa conducere şi rĕspundere a fiului sĕu Vintilă C. Rosetti.

—0—

In a doua şedinţă a congresului corpului didacticŭ, ce s'a ţinutŭ în Iaşĭ, s'au luatŭ mai multe decisiunĭ salutare asupra zidirilorŭ scólei, asupra obligativităţii învĕţĕmêntului, asupra schimbărei programei dela scólele rurale şi asupra învĕţătorilorŭ, ca pe viitorŭ numai absolvenţii de scólele normale (pedagogii) sĕ pótă fi aplicaţĭ în posturĭ învĕţătorescĭ, după ce vorŭ face şi concursŭ.

—0—

Representaţiunea teatrală, ce s'a datŭ aséră de diletanţii românĭ de aicĭ în sala Redutei, a avutŭ unŭ succesŭ neaşteptatŭ. Publicŭ a asistatŭ în numĕrŭ fórte mare. Intr'unulŭ din numerii următorĭ vomŭ face o dare de sémă mai amĕnunţită.

—0—

Societatea de lectură a tinerimei dela institutulŭ teologico-pedagogicŭ gr. or. românŭ din Aradŭ va ţiné Dumineca în 31 Martiu st. v. o şedinţă publică în sala cea mare a institutului cu următórea programă: 1. **Cuvêntŭ de deschidere**, rostitŭ de Dlŭ profesorŭ Vasilie Mangra, ca preşedinte conducĕtorŭ. 2. **Căluşerulŭ**, (din Ardealŭ) esecutatŭ de corulŭ instrumentalŭ alŭ societăţii sub conducerea lui I. Muscanŭ, clericŭ de curs. I. 3. **Persistenţa Românilorŭ în patria străbună**, disertaţiune de Ilie Moţŭ, cl. c. III. 4. **Dulce-i viéţa**, corŭ mixtŭ esecutatŭ de corulŭ vocalŭ alŭ societăţii, sub conducerea lui I. Muscanŭ cl. c. I. 6. **Dan căpitanŭ de plaiŭ**, poesie de V. Alexandri, declamată de Ioachim Turcu, cl. c. I. 6. **Ardeleana**, esecutată de corulŭ instrumentalŭ alŭ societăţii. 7. **Educaţiunea fetelorŭ la Romanĭ**, schiţă istorică-pedagogică de Corneliu Lazar, cl. c. II. 8. **Romanţă**, poesie de M. Zamfirescu, musică de D. Georgescu; solo baritonŭ esecutată de G. Dudulescu, cl. c. I. 9. **Mórtea lui Mihaiŭ Eroulŭ**, poesie de D. Bolintinianu, declamată de R. Bortoş, preparandŭ de cursulŭ III. 10. **Drapelulŭ**, esecutatŭ de corulŭ societăţii. 11. **Caiŭ Muciu Scevola**, poesie de P. Dulfŭ, declamată de Tr. Vaţianŭ, cl. c. I. 12. **Hora pĕcurarului**, esecutată de corulŭ instrumentalŭ.

—0—

Astăḑĭ, mâne şi poimâne va fi mare concertŭ vocalŭ în salonulŭ hotelului »Union« de aci datŭ de patru surorĭ **Tacianu** din Bucurescĭ. O copilă de şése anĭ **Rosa** va cânta romanţele şi cupletele cele mai grele în limba română.

Suferinţele poporului.

De lângă Castelulŭ lui Petru Rareşiu, Martie 1885.

Domnule Redactorŭ! Cele două bisericĭ de lemnŭ din Deşiu şi altele mai multe din satele vecine cu drumulŭ ce trece prin ţinutulŭ Ciceului cătră fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, apoi locuinţele modeste şi ómenii scăpĕtaţĭ materialmiinte nu credŭ, că arŭ face îmbucurătóre impresiune asupra unui străinŭ, ce ar trece pe aicĭ.

Poporŭ robustŭ şi activŭ — în maioritate absolută română, braţe vênjóse, ţéră mănósă şi totuşĭ miseriă, suspinŭ şi sărăciă, asta i s'arŭ păré unŭ lucru de totŭ straniu.

Multe mai suntŭ năcazurile ce le îndură acestŭ porŭ mai alesŭ sub Banffy paşa. Lumea puţinŭ scie de ele. Românulŭ le înécă în peptulŭ sĕu. Mângâierea lui este doina de jale, pre care, când o audĭ, ţi-se rupe inima. Sórtea Românului de aci stăruesce compătimire dar totŭ odată şi admirare. Vorbéscă însĕ faptele.

Cea mai mare calamitate ce trebue sĕ-o îndure bietulŭ plugarŭ este fără îndoială şi modulŭ în care i-se impune prunduirea drumurilorŭ de ţéră. Pe când fiecare comună ar puté sĕ-şĭ prunduiască drumurile sale cu puţină greutate, aceea nu se concede, ci trebue sĕ care bolovanii până la alŭ 3 şi alŭ 4-lea satŭ şi viceversa. Jugurile se înscriu încă de cu érnă. Unŭ omŭ cu două văcuţe trebue sĕ facă două movile, câtŭ două coline. Nu rare suntŭ casurile, când dela timpulŭ înscrierii jugurilorŭ până la timpulŭ fixatŭ pentru facerea movilelorŭ omulŭ rĕmâne cu jugulŭ josŭ. Acésta nu-lŭ mântuesce, ci atuncĭ trebue sĕ plătéscă bănesce de-lŭ ustură sufletulŭ.

Timpulŭ pentru facerea movilelorŭ este de regulă Iulie şi Augustŭ. Bucatele-i rĕmânŭ necultivate ierburile-i îmbătrânescŭ necosite, fânaţiile le batŭ ploile, căcĭ bietulŭ omŭ trebue sĕ care prin satele din vecinĭ pétră câte două sĕptĕmânĭ cu nesce vite slabe, dela carĭ îşĭ aşteptă şi nutremêntulŭ ḑilnicŭ. Năpastea acésta se pare, că anume e întocmită astfelŭ încatŭ éraşĭ sĕ aducă pe ómenĭ la iobăgia domnéscă. Dările şi aruncăturile suntŭ şi pre aci ca în tótă ţéra de sub acéstă părintéscă stăpânire.

Mai suntŭ pre aci sute de ómenĭ, carĭ pre lângă greutăţile înşirate mai au sĕ pórte încă unŭ jugŭ greu. Aceştia suntŭ aşa numiţii »Curialiştĭ« şi ‚ḑilerĭ séu comitiensĭ‹ (inquilinus, insasse, zselér.) Ómenii aceştia — în maioritate românĭ, căcĭ suntŭ şi puţinĭ ungurĭ între dênşii — presteză pe sema domnilorŭ de pămêntŭ câte 52—104 ḑile de lucru pe anŭ. Diferinţa între curialiştĭ şi comitienşĭ inquilinĭ încâtŭ sciu eu este aceea, că cei dintêiu au dreptulŭ sĕ-şĭ rĕscumpere pămêntulŭ dela domnĭ, ér ultimii nu. Cei mai mulţĭ dintre ei nu posedŭ mai multŭ ca 3—5 lanţurĭ de pămêntŭ, pentru care plătescŭ acuma de câţiva anĭ şi darea. Véra în ḑilele cele frumóse şi scumpe de lucru braţele lorŭ cultivă laţifundiele domnescĭ. Moşióra lorŭ rĕmâne înţărḑiată. Copii lorŭ nu arareorĭ ḑiua întrégă petrecŭ închişĭ în casă c'o bucată de pâne uscată şi unŭ vasŭ cu apă, căcĭ femeile trebue sĕ secere holdele şi sĕ cultive legumăriile domnescĭ. Acum mai merge, dar mai nainte la câte românce nu le-au plesnitŭ mânile de gerŭ pe ciurulŭ domnescŭ la deresŭ de bucate! Altmintrelea şi acum la câţĭ bieţĭ de ómenĭ nu le mai degeră piciórele érna pe iazurile morilorŭ curţii! Intre astfelŭ de împrejurărĭ nu-i mirare, când pe aci se vĕdŭ adeseorĭ femei române, carĭ facŭ pre lângă lucrurile femeescĭ şi pre celea ale bărbatului.

Unŭ curialistŭ voindŭ a se rĕscumpăra — décă prestéxă pe anŭ 104 ḑile de lucru — trebue sĕ solvéscă cam 300 fl. şi încă ceva. Va întreba cineva, că décă au dreptŭ sĕ se rĕscumpăre, pentru ce nu se rĕscumpără? Lucrulŭ stă aşa: Domnii pămênturilorŭ petrecŭ colo în susŭ la Pesta, alţii ocupă posturĭ de comiţĭ supremĭ în depărtare, ér bunurile lorŭ suntŭ arendate. Arendaşii şi economii curţilorŭ pórtă apoi pre bietulŭ poporŭ de-a miţa órbă momindu-lŭ cu promisiunĭ, că póte va veni unŭ timpŭ, când nu vorŭ trebui sĕ plătéscă nimicŭ pentru rĕscumpĕrarea pămênturilorŭ. Ér décă totu mai intenţionéză cineva de a se rĕscumpĕra, nu arareorĭ este respinsŭ — apoi cu domnii cine se pună — orĭ în casulŭ celŭ mai bunŭ terorisatŭ, că décă se va plăti de domnĭ nu va căpăta lemne de focŭ şi păşiune. Ca iobagŭ,

FOILETONŬ.

Martirii Crucii din ambele Dacii.

(Urmare).

Poesia, musica şi pictura fură desvoltate mai ântêiu de femeiă, căcĭ ea posede mai multŭ decâtŭ bărbatulŭ ideia frumosului şi sentimentulŭ religiosŭ; în femeiă se desvóltă mai de timpuriu amorulŭ, credinţa şi speranţa, aceste trei virtuţĭ creştine, basa fericirii umane; ea este înainte mergĕtóre a progresului. O femeiă urcă creştinismulŭ pe tronŭ, căcĭ Constantinŭ împĕratulŭ mai multŭ îndemnată de Elena, maică-sa, decâtŭ de nevoi séu de politică îmbrăţişă creştinismulŭ şi-lŭ făcù religiune a statului romanŭ. Prin femeiă crucea triumfă de tóte obstaculele. Crucea regeneră poporulŭ romanŭ căḑutŭ în amorţire şi slăbiciune. Domnilla nepóta lui Clemente, Drossida fiica lui Traianŭ, Gallinia fiica lui Severu, Alesandra împĕrătésa lui Deocleţianŭ, Augustina soţia lui Massenţiu şi alte multe femei prin creştinarea lorŭ îmbinseră carulŭ reformei creştine cu o mare iuţélă, cu ... idololatriei, ... de mii de anĭ. ...

vóstră pe acestŭ globŭ. Imitaţĭ curagiulŭ şi virtuţile surorilorŭ vóstre Martire, căcĭ dela voi se aşteptă tótă fericirea omenirii. Binecuvêntatŭ fie numele tĕu Drossido! Tu fuseşĭ prima creştină dintre fiicele imperatorilorŭ Romanĭ. Tatălŭ tĕu, Traianŭ, întemeiătorulŭ Românismului în Dacia, a fostŭ mare împĕratŭ, dară tu eştĭ cu multŭ mai mare decâtŭ tatălŭ tĕu, pentru că opera lui a distrus'o în scurtŭ timpŭ după mórtea lui gintele barbare, care năpădéu asupra coloniilorŭ romane ca lăcustele în agrii sĕmĕnaţĭ. Tu ai întemeiatŭ frăţietatea şi dragostea între popóră, ai cuceritŭ cu doctrina evangelică inimile lorŭ şi ai întemeiatŭ adevĕrata umanitate, care este isvorulŭ tuturorŭ bunătăţilorŭ trupescĭ şi sufletescĭ pe acestŭ pămêntŭ. Noi te adorămŭ astăḑĭ ca pe o adevĕrată sfântă, pentru virtuţile tale şi pentru esemplulŭ tĕu ce l'ai datŭ societăţii din Roma. Fie ca junele nóstre române, strănepótele Drossidei, sĕ deştepte şi sĕ conserve prin esemplele lorŭ evangelice în inimile Românilorŭ foculŭ sacru alŭ dragostii cătră Ḑeitate şi umanitate, din care purcedŭ tóte bunătăţile trupescĭ şi sufletescĭ pentru némulŭ nostru românescŭ.

*

Sfântulŭ Mercurie în timpulŭ sĕu de rĕpausŭ studia Evangelia şi întindea religiunea lui Christŭ între fraţii sĕi de arme; însĕ se înţelege, că acésta o făcù sfântulŭ la începutŭ în ascunsŭ, de frica persecutorilorŭ creştinilorŭ. Elŭ ... iniţiatŭ în religiunea creştină încă din casa părintéscă; se ḑice, că chiarŭ moşulŭ sĕu ar fi fostŭ creştinŭ, după cum se adeveréză acésta din următórele cuvinte ale tatălui sĕu Gordianŭ: »Fiule, mergĭ, şi odată biruitorŭ asupra vrăjmaşilorŭ sĕ nu uiţĭ pre Domnulŭ Dumneḑeulŭ tĕu.«

Persecutarea contra creştinilorŭ, întreprinsă mai de toţĭ împĕraţii Romei, o decretă şi împĕratulŭ Decie. Acésta faptă a împĕratului causă mare măchnire lui Mercurie; căcĭ elŭ nu se simţia aplicatŭ de a ucide pe Creştinĭ, în ale cărora misterii era iniţiatŭ. Intr'o ḑi, pe când sfântulŭ Mercurie era ocupatŭ cu coreligionarii sĕi în învĕţătura cuvêntului lui Dumneḑeu, veniră la dênsulŭ trimişii împĕrătescĭ, spunându-i că e chematŭ la palatŭ, unde era sĕ se ţiă unŭ consiliu de rĕsboiu. Mercurie rĕspunse că e bolnavŭ, prin urmare, că nu póte veni în aceea ḑi; însĕ Decie, care nu putea face acestŭ sfatŭ de arme fără de Mercurie amênă consiliulŭ pentru altă ḑi. După terminarea consiliului, Decie invită pe Mercurie şi pe toţĭ membrii acelei adunărĭ a-lŭ însoţi până la templulŭ Artemidei, unde în aceea ḑi era sĕ aduce sacrificii acelei ḑeiţe. Mercurie, ca sĕ nu se declare de creştinŭ, urmă deocamdată pe Decie la templu; dar în urmă se strecură în secretŭ şi se duse în cortelulŭ sĕu, cu inima plină de marĭ planurĭ.

(Va urma.)

vedĭ dómne, le capĕtă. Pentru o vită, ce se bate de fóme pe dealurile cele góle trebue sĕ presteze ĕcă numaĭ câte 2—3 ḑile de lucru, orĭ décă vita lui se pășiunéză la olaltă cu cele domnescĭ, apoi 5 fl. nu'sŭ mulțĭ banĭ! Incâtŭ pentru focăritŭ bieții slujbașĭ curățescŭ și facŭ pădurile domnescĭ ca o grădină de pomĭ. Spinii și tufele le facŭ în grămeḑĭ marĭ, la carĭ ei le ḑicŭ »stânjinĭ«. Din două grămeḑĭ de acestea, pre care voiesce 'șĭ-o alege domnulŭ, ér restulŭ e alŭ lucrătorului. Dar lemnele de focŭ cu munca încă nu'sŭ plătite. Bietulŭ omŭ mai trebue sĕ dea pentru ele pe séma curții așa numiții »puii și ouĕle pentru stânjinĭ«, unŭ felŭ de dijmă, ca sĕ tacŭ de »claca« de pe vremea căratului

Aceștĭ iobagĭ suntŭ ómenĭ nimĕnui. Fie'mĭ iertatŭ a aduce baremĭ unŭ singurŭ casŭ spre confirmarea acestei aserțiunĭ, pentru ca cetitorulŭ sĕ 'șĭ pótă face o ideă órecare despre sórtea lorŭ. Nu de multŭ călĕtorindŭ cătră Năsĕudŭ, am popósitŭ câteva óre într'o suburbiă a Betleanului, ce zace lângă drumulŭ acesta, numită în glumă și »Ierusalimu». Acolo am convenitŭ cu unŭ omŭ, alŭ cărui nume mi-a eșitŭ din memoriă. Intrebându'lŭ, că cum mai trăiescŭ ómenii pe aci, îmĭ enară mai multe și între altele se jeluí, că în anulŭ trecutŭ plătindu-se de slujba domnilorŭ, care a fostŭ 104 ḑile de lucru, a trebuitŭ sĕ solvéscă domnului respectivŭ 300 fl. v. a. de și tótă moșia lui nu face mai multŭ ca 5 lanțurĭ de pămentŭ. Vĕḑêndŭ omulŭ, că mĕ mirŭ, ca dovadă 'mĭ arĕtă unŭ estrasŭ din cărțile funduare dela Deșiu. Acum sunt sĕracŭ, continuă elŭ, dar voiu murí liniștitŭ, sciindŭ, că familia mea este slobodă. Intrebându-lŭ mai de apróре, că totușĭ ce l'a îndemnatŭ sĕ se scótă dela domnĭ, îmĭ spuse cumcă moșióra lui este vis-à-vis de moșia bisericei calvine din Betleanŭ și e despărțită de aceea numai prin Someșŭ. Din molitura dela capĕtulŭ locului sĕu după muncă verde de mai mulțĭ anĭ scóse unŭ ritŭ grasŭ mai mare de unŭ jughĕrŭ ☐. Când ajunse însă a-șĭ trage folosulŭ muncei, — cei dela biserica calvină, ĕcă așa din seninŭ, trecură Someșulŭ și ocupară molitura bietului omŭ sub cuvêntŭ, că aceea a fostŭ odinióră în moșia lorŭ. Consultatŭ fiindŭ d. adv. Mann din Deșiu în acéstă afacere, acesta ḑise, că décă n'ar fi slujbașŭ lucrulŭ s'ar desface ușorŭ, căcĭ nime n'are dreptulŭ a trece peste apă, dar așa la unŭ locŭ unde-sŭ doi posesorĭ tréba e tare încurcată, decĭ mai bine sĕ lase lucrulŭ într'atâta. In urma acestora continuă omulŭ, am hotărîtŭ a mĕ rĕscumpĕră de așŭ sci, că orĭ ce mi s'ar dă de capŭ. Vĕḑêndu-mĕ desmoștenitŭ de pe o parte a moșiórei mele, mĕ temeam că mâne poimâne sĕ nu mĕ scótă și din casă. Lucrulŭ nu ne spariă dar de vatra unde s'au născutŭ și au muritŭ moșii și strămoșii noștri nu ne scimŭ despărțĭ. Adecă pentru pĕmêntulŭ strămoșescŭ plugarulŭ romănŭ e gata a-șĭ dă sufletulŭ. Óre nu este o adevĕrată virtute eroică dela unŭ plugarŭ — cum este și acesta din cestiune — a ține în rĕndŭ bunŭ o familiă numĕrósă deși sĕracă, dar în modŭ onorificŭ și onestŭ, ba încă a cresce și unŭ tĕnĕrŭ până ajunge la pragulŭ universității.

*

In anulŭ acesta se va ține adunarea generală a Asociațiunei transilvane pentru literat. etc. în Gherla, adecă apróре de curialiștĭ. Credŭ că și dênșii vorŭ luá parte la acéstă adunare, orĭ décă nu ei, dér baremĭ preoții din satele lorŭ. După părerea mea modestă tare nimeritŭ ar face unŭ juristŭ, care se pricepe cu deosebire în relațiunile agrare ale curialiștilorŭ, cândŭ folosindŭ ocasiunea ar luá în mână patenta urbarială împĕrătéscă — Grundentlastungs-patent — din 21 Iuniu 1854 publicată și în »Buletinulŭ oficialŭ,« apoi cartea: »Das Urbarialwesen in Siebenbürgen von Iosef A. Ritter v. Grimm. Wien 1863 și alte cărțĭ șĭ-ar scrie o disertațiune despre astfelŭ de lucrurĭ încurcate. Credŭ că și aceea va contribui la prosperarea și cultura poporațiunei de pre aci, décă bieții curialiștĭ vorŭ cam cunósce cinosura de care au sĕ se țină, când voescŭ sĕ se rescumpere. Acéstă cu atâta este mai de lipsă, că unii de pre lângă curte rĕspândescŭ faima, că a trecutŭ terminulŭ de rĕscumpărare, apoi domnii încă nu-sŭ dispușĭ a luá banii, mai cu sémă când scie că curialistulŭ nu-șĭ cunósce dreptulŭ. Câtă stagnare nu sufere bietulŭ poporŭ prin atare iobagismŭ!

In butulŭ tuturorŭ acestora sĕ nu cugete cetitorulŭ, că dorulŭ cătră cultură s'a stinsŭ din inima acestorŭ ómenĭ. Nu! Foculŭ dragostei cătră înaintare și lumină e pusŭ în sufletulŭ Românului de mâna lui D-ḑeu; îi lipsesce numai flacăra, îi lipsescŭ în mare parte încă motorĭ devotațĭ în acéstă direcțiune. Pentru dovedirea acestei părerĭ voescŭ a mai aduce unŭ esemplu. Cine a călĕtoritŭ prin părțile acestea scie, cumcă în apropiarea Betléнului suntŭ și sate fără curialiștĭ și iobagĭ. Ba ómenii din punctŭ de vedere materialŭ stau mai bine ca betlenescii, carĭ mulțĭ suntŭ curialiștĭ.

Fie-mĭ iertatŭ însă a ḑice, că a lipsitŭ unŭ »Basiliu Silași« și unŭ »Demetriu Grauru«, cari sĕ aprindă acea flacără sacră în pieptulŭ fidelilorŭ, ce au aprins'o aceștĭ marĭ preoțĭ în inima Betlenescilorŭ. Silași cu poporulŭ — de și suprîmatŭ — dar inimatŭ de dênsulŭ a rădicatŭ în 1851 din materialŭ solidŭ frumósa scólă din Betleanu, pe a cărei frunte a scrisŭ: »Oamenii facŭ scóla ér ea 'i preface pre dênșii». Și în adevĕrŭ prefacerea urméză, semănătura și munca nemuritorului Silași, astăḑĭ începe a'șĭ arĕta ródele.

Pre basa acestora cutezŭ a crede și a susțіné, că atuncĭ, când Românulŭ, deși apĕsatŭ, va avé preoțĭ gata de a-șĭ pune sufletulŭ penru turma lorŭ, — atuncĭ ḑicŭ nicĭ jobagismulŭ nicĭ maghiarismulŭ nu-lŭ va puté oprí în calea progresului. Elŭ va învinge și supraviețuí tóte nevoile, numai cei chemațĭ de a-lŭ conduce sĕ fiă așa bravĭ și vînjoșĭ cum este poporulŭ. La fapte marĭ trebue și inimĭ marĭ. **Sentinela română.**

Valea Mureșiului de mijlocŭ, în Martie 1885.

Din centrulŭ Ardélului devenitŭ atâtŭ de periculosŭ elementului șovinistŭ maghiarŭ scriu aceste șirurĭ.

Este greu a nu scrie satiră despre mișcările acestorŭ șoviniștĭ în Europa cultă, cari prin sdruncinările lorŭ copilărescĭ — dar pline de veninŭ — voescŭ a se face prigonițĭ din prigonitorĭ ce suntŭ și gândescŭ cumcă în timpulŭ luminei vorŭ puté pescui în tulbure. Atarĭ uneltirĭ mârșave au fostŭ cu putință în trecutŭ — Tempi passati — dar pasărea flămândă totŭ mălaiu viséză.

E bine, șoviniștii suntŭ periclitațĭ în Ardélŭ de mulțimea Românilorŭ. Frica e mare cândŭ omulŭ e păcătosŭ; frunḑa se mișcă și celŭ cu consciința rea se cutremură și strigă: »ĕtă hoțulŭ de păgubașŭ.«

Acésta este politica dominantă în Ardélŭ, pre care șoviniștii maghiarĭ l'arŭ stinge de pe fața pămêntului, ca sĕ ajungă câtŭ mai curêndŭ pre marele globŭ maghiarŭ.

Suntŭ în adevĕrŭ urmărițĭ de sórte ér nu de Românĭ, căcĭ omulŭ leneșŭ și lacomŭ nu-șĭ póte câștiga posițiune în societate, cu atâtŭ mai puținŭ acela, care pre lângă slăbiciunile de mai susŭ este și nedreptŭ, și puterea legei o folosesce spre scopŭ de asuprire a cetățenilorŭ conlocuitorĭ, din a cărorŭ sudóre în parte mare se susținŭ puternicii dela Vilagoșŭ.

E de priceputŭ cumcă închipuiții frațĭ nefrațĭ dela Escheleu se temŭ de urgia sorții ce și-o pregătescŭ, ca fluturele de nópte care se vĕresce la lumina flacărei — la care se îmbulzesce cu nerăbdare; însĕ e mai nepreceputŭ aceea cumcă jertfele alese de ei sĕ mai continue în slugărnicia lorŭ, făcêndŭ »plocomente« adversarilorŭ lorŭ prin părăsirea apĕrărei causei némului lorŭ și chiar a lorŭ proprie.

Trăescŭ de 14 anĭ într'unŭ orașŭ ardelenescŭ, care după situațiunea lui tipografică, după locuitorii sĕi și inteligența românéscă adunată, nu sciu de sórte séu de batjocură, este orașŭ românescŭ. Zapcii acestei țĕrĭ ḑicŭ, cumcă este orașŭ curatŭ maghiarŭ, dar nu dispune nicĭ de 1/1000°/₀ din averea comunei, însĕ prin renegațĭ și prin jidovimea patronată de episcopatulŭ Romei, ei aḑĭ lângă slăbiciunea Românilorŭ domnescŭ acestŭ orașŭ spre dauna elementelorŭ adevĕratei poporațiunĭ, dar cu tóte că maghiarismulŭ scade, jidanii și alte lipitorĭ predomnescŭ situațiunea.

Nu vreau sĕ pricépă cei dela putere, nu-șĭ cunoscŭ adevĕrații aliațĭ, ci cu spiritulŭ lorŭ șovinistŭ se ducŭ la perire sub cugetulŭ rĕu că ei ne vorŭ nimici. Departe este însĕ acéstă putere, căcĭ nicĭ simțulŭ omenescŭ, cu atâtŭ mai puținŭ celŭ creștinescŭ nu-lŭ posedŭ șoviniștii; — ei în turbulenta lorŭ urmărire devinŭ tiranĭ și cu iscusință diavoléscă voescŭ a ne nimicí.

Îi pricepŭ, dar pre ai noștri ómenĭ crescuțĭ și săturațĭ cu pâne românéscă nu-i potŭ scusa pentru părăsirea causei națiunei lorŭ, când ei, fiĭ Românĭ, se demitŭ a fi unelte contra némului românescŭ.

Noi Românii avemŭ destui fii cuprinșĭ de egoismŭ personalŭ și aceștia ne facŭ mare rĕu, dar nicĭ pre ei Maghiarii nu-i mai consideră, ci suntŭ privițĭ de uneltătorĭ.

Celorŭ cu capetele scălciete le poftimŭ bunŭ apetitŭ la 12 Aprilie. Insĕ sĕ bage de sémă că, pre când ei se vorŭ treḑí în Clujŭ din bețiа lorŭ, va fi 1 Aprilie românescŭ. **Hanibal.**

DARE DE SEAMA

despre venitulŭ balului Reuniunei femeilorŭ române din Brașovŭ, datŭ în 31 Ianuariu 1885.

1. Escedentulŭ din socotéla balului 22 fl. 85 cr.

2. Collecta d-lui T. Ceontea din Aradŭ: dela d. d. Vasilie Mangra 1 fl., R. Ciorogarŭ 1 fl., Dr. N. Oncu adv. 1 fl., I. Câmpianu adv. 1 fl., Horvath Andor exactorŭ 1 fl., Aureliu Suciu adv. 1 fl., Vasiliu Pagubă jud. reg. 1 fl., G. Lazarŭ adv. 2 fl., Collectantele 1 fl. Suma 10 fl.

3. Collecta d-lui Dr. Alexi din Năsĕudŭ: dela d. d. Dr. P. Tanco 1 fl., Dr. C. Moisilŭ 1 fl. I. Ciocanu 50 cr., Valeriu Rusu 50 cr., L. Piciu 50 cr., Dr. Emilŭ Filipanŭ 1 fl., Collectantele 1 fl. Suma 6 fl.

4. Trămișĭ directŭ la Comitetŭ: D. D. Atanasiu Sand. Aradŭ 2 fl., M. Baiașŭ, Orșova 2 fl., Ilie Botezatu spițerŭ Gura-Humora 5 fl., V. Arbore 1 fl. [illegible] cr., Ingineru Silea 4 fl. 50 cr., Stefurcă 2 fl., Montean[illegible] 1 fl. 50 cr. și Constantinŭ Cosovity 1 fl. 50 cr. (Aceș[illegible] 3 din Suceava), Mihaiu Stănescu din Ploești 10 lei no[illegible] Stănescu Harati 5 fl. Suma 25 fl. 10 lei noi,

5. Prin d-nulŭ Cipu au întratŭ pentru 6 bilete 9 fl. Suma totală 72 fl. 85 cr. 10 lei noi.

Cu acéstă ocasiune îșĭ esprimă comitetulŭ Reuniunei profunda sa mulțămită acelorŭ p. t. domnĭ, cari au contribuitŭ denarulŭ lorŭ pentru scopulŭ celŭ sublimŭ, ce'lŭ urmăresce Reuniunea, mulțămesce totdodată Comitetulŭ și domnilorŭ arangiatorĭ: G. B. Popp, Lazarŭ Nastasi, Dr. Nicolau Popŭ, George Chelarŭ, Ioanŭ Panțu, Ioanŭ Cipu, Nicolae Ciurcu și Iónŭ Dușoiu jun.

Din Ședința Comitetului ținută în 19 Martie 1885.

Eufrosina G. Ioanŭ, presidentă. **Agnes Dușoiu,** cassieră.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Praga, 8 Aprilie. — După ce a visitatŭ Rudolfinulŭ, părechea princiară de corónă a plecatŭ erĭ la 3 óre d. a. între strigătele entusiaste ale poporațiunei.

Paris, 8 Aprilie. — Scirea, că din partea Chinei s'au ratificatŭ preliminările de pace, se adeveresce.

DIVERSE.

Impĕratulŭ Wilhelm. — Cu ocasiunea serbării aniversării împĕratului Germaniei, o fóiă parisiană ne face sĕ cunóscemŭ viéța familiară a bĕtrânului monarchŭ. La nouĕ ore, împĕratulŭ se scólă: camera sa de culcare este mobilată fórte simplu, nu se vede celŭ mai mi[illegible] lucsŭ, d'asupra patului de acaju se află unŭ mare po[illegible] tretŭ alŭ mamei sale, regina Luisa, care după bătă[illegible] dela Iena, trebui a se resemna pentru a implora îndul[illegible] rea învingĕtorului. Vederea într'una a acestui portretŭ reamintindŭ lui Wilhelm I timpii de restriște ai patriei sale și umilirele suferite de mama sa, a contribuitŭ póte totŭ atâtŭ de multŭ ca și principele de Bismarck la îngrozitorulŭ resbelŭ din 1870. Când împĕratulŭ sună clopoțelulŭ, servitorulŭ de serviciu intră pentru a da totŭ ajutorulŭ Maiestății sale când îșĭ face toaleta. Acéstă toaletă ține fórte puținŭ. Impĕratului îi placu hainele vechĭ în carĭ sĕ simte fórte bine: o uniformă întrebuințată de mai multŭ timpŭ, îi servesce de halatŭ; pórtă nisce pantofĭ vechĭ căcĭ voiesce sĕ se bucure de tótă comoditatea, în urmă trece în cabinetulŭ de lucru, unde credinciosulŭ sĕu Engel, decanulŭ servitorilorŭ sĕi, îi servesce ceaiulŭ. Servitorulŭ este unŭ omŭ în etate de 70 de anĭ, mai puținŭ robustŭ ca împĕratulŭ; stăpânulŭ sĕu îlŭ tratéză c'ună familiaritate bine-voitóre; împĕratulŭ îlŭ tutuesce și se informéză în fie-care ḑi despre starea sĕnătății sale. Intr'ună diminéță, în érna trecută, Engelŭ spuse cu respectŭ împĕratului, că crede că în curênd are sĕ se retragă din serviciŭ; nu tótă lumea, ḑise elŭ, are sĕnătatea Maiestății tale; dênsulŭ, Engelŭ, avea trebuință de odihnă. Impĕratulŭ, riḑêndŭ cu hohotŭ, îĭ rĕspunse: — Engel, tu și cu mine, n'avemŭ timpŭ sĕ ne odihnimŭ! Fórte bunŭ, fórte blândŭ cu servitorii sĕĭ, este totușĭ un punt în privința căruia împĕratulŭ Vilhelm este fórte aspru: dênsulŭ n'arŭ ierta nicĭ uă dată, chiarŭ unuia din servitorii sĕi cei mai vechĭ, uă indiscrețiune privitóre la viața sa... și mai puțin încă luarea vr'unui fir de pĕr din capulŭ sĕu pentru a fi datŭ vr'unui turistŭ, acelora, carĭ cu orĭ-ce prețŭ voiescŭ sĕ aibă un suvenirŭ dela bĕtrânulŭ împĕratŭ. Elŭ glumesce adesea cu subordonații sĕi. Ast-felŭ, credinciosulŭ Engel e divorțatŭ de multŭ de soția lui. Intr'una din ḑile, împĕratulŭ coborîndu-se din vagon, zărí în gară pe fosta dómnă Engel; suriḑêndŭ ḑise servitorului sĕu: —Engel, trebuie a fi galantŭ cu dómnele. Zărescŭ colo pe soția ta, du-te de'i spune bună ḑiua! Engel. sbârcindŭ din nasŭ, fu nevoitŭ sĕ esecute dorința împĕratului; reîntorcêndu-se cu totulŭ rușinatŭ, împĕratulŭ riḑêndŭ cu hohotŭ îi ḑise: Engel. ai făcutŭ fórte bine! Nu uita nicĭ odată că trebue sĕ fimŭ cuviincioșĭ cu femeile, orĭ cari ar fi greșalele lorŭ. Acéstă galanteriă cu femeile este unulŭ din principalii agințĭ ai poporalității împĕratului; elŭ găsesce în tot-d'auna unŭ complimentŭ séu unŭ cuvêntŭ pentru a'i plăcea și aḑĭ ca altă dată.

***

Cine a omorîtŭ pe Gordon. — Se anunță din Constantinopolŭ, că Pórta a primitŭ din Cairo unŭ raportŭ, din care se vede, că unŭ servitorŭ alŭ lui Zebehr-pașa, unŭ Nubianŭ, a isbutitŭ mai înainte cu câteva lunĭ a străbate până la Mahdi la Chartumŭ și că acestŭ individŭ a mijlocitŭ trădarea orașului și cu mâna sa a omorîtŭ pe generalulŭ Gordonŭ. — Acestŭ omorŭ se ḑice, că s'a făcutŭ din rĕsbunare pentru fiulŭ lui Zebehr-pașa, pe care Gordon l'a osîndítŭ la mórte. Se crede, că arestarea lui Zebehr-pașa a urmatŭ în urma bănuelei, că acestŭ actŭ de rĕsbunare s'a sĕvĕrșitŭ cu scirea lui.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. [illegible]

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Aprilie st. n. 1885.

ă de aurŭ 4% . . . 96.55	Bonurĭ croato-slavone . . 100.–
ă de hârtiă 5% . . 91.85	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. 97.–
umutulŭ căilorŭ ferate gare 147.–	Imprumutulŭ cu premiu ung. 119 30
rtisarea datoriei căi- ŭ ferate de ostŭ ung. ma emisiune) . . . 97.75	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului . 119.20
rtisarea datoriei căi- rŭ ferate de ostŭ ung. -a emisiune) . . . . 122.	Renta de hârtiă austriacă 82.50
rtisarea datoriei căi- rŭ ferate de ostŭ ung. -a emisiune) 107.25	Renta de arg. austr. . . 82 90
urĭ rurale ungare . . 101.75	Renta de aurŭ austr. . . 107 40
urĭ cu cl. de sortare 101.75	Losurile din 1860 . . . 138 80
urĭ rurale Banat-Ti- işŭ 101.25	Acţiunile băncei austro-ungare . . . . 860 –
urĭ cu cl. de sortare 101.25	Act. băncei de creditŭ ung. 292 25
urĭ rurale transilvane 100.80	Act. băncei de creditŭ austr. 290.30
	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ 5.81
	Napoleon-d'orĭ 9.81½
	Mărcĭ 100 împ. germ. . . 60.70
	Londra 10 Livres sterlinge 124.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Martie st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
nta română (5%). . . .	$91^{1}/_{2}$	—
nta rom. amort. (5%) . .	$93^{1}/_{4}$	—
» convert. (6%) . .	$88^{3}/_{4}$	—
pr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	31	—
edit fonc. rural (7%) . .	$99^{1}/_{2}$	—
» „ „ (5%) . .	$84^{1}/_{4}$	—
» » urban (7%) . .	$96^{1}/_{4}$	—
» » » (6%) . .	$90^{1}/_{4}$	—
» » » (5%) . .	$81^{1}/_{2}$	—
anca naţională a României	1180	—
c. de asig. Dacia-Rom. . .	299	—
» » » Naţională . .	225	—
urŭ	$13.^{3}/_{4}$%	—
ancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 8 Aprilie st. n. 1885.

ancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8.69
rgint românesc	»	8.60	»	8.65
apoleon-d'orĭ	»	9.79	»	9.81
re turcescĭ	»	11.06	»	11.08
nperialĭ	»	10.04	»	10.06
albenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	125.—	»	126.—
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.